

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

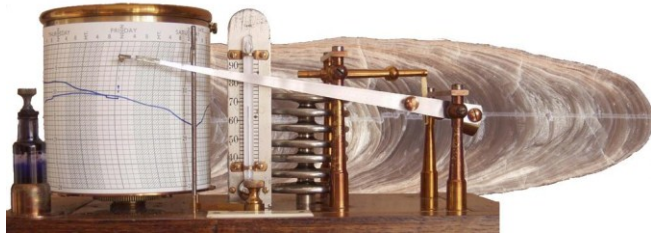
ÇEVRE MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ SEMİNERLERİ 2012-2013/2

İklim ve çevrenin mağara dikitlerine yazılan tarihi: Son buzul çağından günümüze Anadolu

Dr. Ozan Mert Göktürk

İTÜ Avrasya Yer Bilimleri Enstitüsü

18.10.2012



Oluşumları bin, hatta milyon yıllar alan mağara dikitleri, kimyasal bileşimlerinin hava durumu, bitki örtüsü gibi faktörlerden etkilenmesi nedeniyle, iklim ve çevre şartlarının tarih ve tarih öncesi dönemde nasıl değiştiğini kaydeden birer doğal arşiv niteliğindedir. İsviçreli ve Türk bilim insanlarının Türkiye mağaralarından toplanan dikitler üzerinde 4 yıl boyunca ortak yürüttüğü bir projenin sonuçları, son buzul çağından günümüze kadar olan süreçte Anadolu'daki iklim değişimlerine ışık tutmuştur. Buna göre Anadolu ve tüm Doğu Akdeniz bölgesi, soğukun şiddeti ve kuraklık bakımından günümüzden yaklaşık 22 bin yıl önce zirve yapan son hakiki buzul çağını, 11 bin 500 yıl önce geride bırakmıştır. Sonrasındaki erken ve orta Tarım Çağı (Holosen), muhtemelen günümüzden de sıcak ve özellikle Karadeniz kıyılarında aşırı yağışlı geçmiştir.

Geç Tarım Çağı'nda sıcaklık tekrar düşerek, Osmanlı İmparatorluğu'nun duraklama ve gerileme dönemine denk gelen "Küçük Buz Çağı"na sebebiyet vermiş ve ancak 20. yüzyılda toparlanabilmiştir. Tüm bu sıcaklık ve yağış değişkenliğinin; temelde dünyanın yörünge parametreleri ('Milankoviç' Döngüleri) ve güneş aktivitesi tarafından belirlendiği düşünülmektedir. Öte yandan atmosfer-okyanus sisteminin kendi iç dinamiği ve insan kaynaklı sera gazları da birtakım modifikasyonlar yaratmaktadır.



